

Ecuador i USAs Latinamerikapolitik



Ecuadors plats i USAs högeroffensiv för Latinamerika

Efter presidentvalet nyligen behåller högern med Noboa makten efter omfattande valfusk (se tidigare artiklar på hemsidan). USA har förstås spelat en framträdande roll i att Noboa kan fortsätta sitt katastrofala styre. Ecuadors betydelse för USA framgår av denna artikel.

Ecuador utgör en av de viktigaste noderna i den latinamerikanska nyliberala motoffensiven. Efter tre mandatperioder med [vänsterpresidenten Rafael Correa (2007?2017) fick projektet Medborgarrevolutionen ett abruptt stopp utan att uppleva ett valnederlag: Correas efterträdare Lenín Moreno (2017?2021) blev dess hårdaste motståndare. [Moreno vände sig kort efter sin valseger mot sitt tidigare parti och politik och införde en nyliberal agenda].

Sedan 2017 uppvisar landet fyra drag som idag kan ses som en ?Plan Ecuador?: 1) utländsk inblandning; 2) ekonomisk liberalisering och extern skuldsättning; 3) försvagade institutioner; och 4) militarisering av samhället och användande av säkerhetsapparaten för att hantera sociala problem.

Utländsk inblandning

[De nyliberala höger-] regeringarna Lenín Moreno, Guillermo Lasso och Daniel Noboa har gynnat USAs inblandning i känsliga områden som ekonomi, rättsväsende och säkerhet. Medan man under Correas styre sökte allianser för att stödja beslut oberoende av USA, t.ex. bildandet av UNASUR, såg Moreno till att UNASUR övergavs och att dess högkvarter i Quito stängdes, samtidigt som han bröt sig ur Bolivarianska alliansen för folken i Vårt Amerika ? Folkens handelsavtal (ALBA-TCP) och återvände till Interamerikanska försvarsbyrån (IADB) som ett sätt att återuppta dialogen med USA. Det skedde under Donald Trumps första regering, som inriktade sig på en regional neokonservativ offensiv med tonvikt på Venezuela, Kuba och Nicaragua.

Sedan dess har den internationella politiska anpassningen underordnats USA, vilket har lett till skapandet av nya regionala forum som PROSUR, som ideologiskt sett varit mer inriktat för att motarbeta progressiva projekt och den nya latinamerikanska vänstern än på sitt eget program för politisk, ekonomisk och säkerhetsmässig integration. Detta kan ses i stärkta bilaterala initiativ och det växande engagemanget från [USAs militära styrkor i] Southern Command i Ecuador som en pelare i dess ansvarsområde (AOR), liksom återkomsten av nordamerikanskt bistånd vars finansiering hade avbrutits under Correa-administrationen.

Ekonomisk liberalisering

Trots det ekonomiska välstånd som upplevdes under Correa, och särskilt under fyraårsperioden 2013?2017, inledde Moreno en liberaliseringsprocess som inkluderade en återgång till utlandslån från Internationella valutafonden (IMF) 2019 och fortsatte under

Guillermo Lasso 2021 och Daniel Noboa 2024. Ecuador hade 2007 genomfört en revision av utlandsskulden och funnit att det fanns oriktigheter i kontrakten och att den därför var delvis olaglig, vilket skapade ett internationellt prejudikat för att ställa in betalningar, omförhandla och sänka beloppen.

Eftersom den huvudsakliga exportintäkten är från olja är Ecuadors ekonomi mycket känslig för internationella fluktuationer. Enligt IMF:s villkorspaket avskaffade Morenos regering bränslesubventionerna som en förutsättning för att minska de offentliga utgifterna, vilket ledde till högre priser och en våg av protester under oktober 2019. Även om subventionerna så småningom återinfördes gjordes andra nedskärningar och finanspolitiska anpassningar under undantagstillståndet. Höjningen av bränslepriserna, minskningen av den offentliga budgeten för sociala förmåner, uppsägningar inom den statliga förvaltningen ? särskilt inom hälso- och sjukvården ? och privatiseringen av offentliga företag som Banco del Pacífico präglade Guillermo Lassos ekonomiska agenda sedan maj 2021. I november samma år genomförde han en reform av arbets-, skatte- och investeringssystemet genom Lagen om skapande av möjligheter, ekonomisk utveckling och finanspolitisk hållbarhet i Ecuador, vilket innebar en uppluckring av arbetarnas rättigheter och en avreglering av ekonomin. Trots att detta gav honom tillgång till internationell finansiering på 1,9 miljarder dollar från IMF och IDB ledde försämringen av samhällsservicen, de höga levnadskostnaderna och den ökade fattigdomen till nya folkliga mobiliseringar i juni 2022.

Även om Daniel Noboa kom till makten i november 2023 för att slutföra bankiren Guillermo Lassos mandatperiod då denne avgått, upplöst nationalförsamlingen och utlyst allmänna val [s.k. muerte cruzada ? för att undvika riksrikt], har Noboas ekonomiska politik varit en fortsättning på bankirens. I april 2024 undertecknade han ett avtal med IMF på 4 miljarder USD och har drivit igenom ett anpassningsprogram med en momshöjning från 12 till 15 procent och avskaffande av bränslesubventioner. Dessutom har han fått ta konsekvenserna av Lassos eftergifter inom energisektorn och drabbats av en kris med långvariga strömavbrott och energiimport. Trots att Noboa, sonen till landets störste magnat, främjar partnerskap med privat kapital, kan han inte dra ekonomin ur den tillbakagång som orsakats av de senaste regeringarnas nyliberala politik och förlusten av ekonomisk suveränitet gentemot de multilaterala låneinstituten.

Institutionell försämring

Den viktigaste aspekten av institutionell försämring är tillämpningen av lawfare, dvs. otillbörlig användning av rättsliga instrument för att förfölja, förstöra den offentliga bilden av och slutligen utestänga politiska motståndare. Det rättsliga krig och den ständiga mediala lynchning som denna strategi innebär har förts mot den tidigare presidenten Rafael Correa och de viktigaste företrädarna för hans politiska strömning, av vilka några har tvingats gå i exil. Fallet med den tidigare vicepresidenten Jorge Glas är ett av de mest ökända, eftersom han förföljdes rättsligt med deltagande av Lenín Moreno själv och sattes i fängelse under förhållanden som har kränkt hans mänskliga rättigheter. Sedan han greps i oktober 2017 har Glas snabbt dömts i tre fall med straff på 6-8 år i varje fall. I april 2022 frigavs han dock efter ett habeas corpus-förfarande på villkor att varje vecka rapportera till de rättsliga myndigheterna, vilket återkallades av författningsdomstolen i februari 2024 med aktivt deltagande av åklagare Diana Salazar. Glas sökte därför asyl på Mexikos ambassad, där han i strid med internationell rätt och Wienkonventionen kidnappades av säkerhetsstyrkor som trängt in på ambassadområdet den 5 april samma år.

Statens minskade sociala skydd har dessutom inneburit en försämring av livskvaliteten, vilket har ökat antalet kriminella organisationer med koppling till narkotikahandel. De utrymmen som de offentliga institutionerna medvetet lämnat har tagits över av privata aktörer, som sprider uppfattningen om statens svaghet, vilket regeringen själv och utländska agenter använder som motivering för repressiva ingripanden.

Militarisering av samhället

Även om det i Ecuador finns en institutionell åtskillnad mellan säkerhets- och försvarsrollerna har de väpnade styrkorna sedan 2019 i allt högre grad engagerats i den inre säkerheten, särskilt för att avskräcka från sociala protester och, enligt offentliga uttalanden, för att ta itu med kriminella organisationer kopplade till narkotikahandel. Det har dock inte skett någon förbättring av indikatorerna eller av befolkningens uppfattning om säkerheten, utan man fördömer ständigt övergrepp från säkerhetsstyrkorna och det ökade institutionella våldet som bidrar till den rekordhöga mordfrekvensen: 40 per 100 000 invånare 2024.

Den ökade militariseringen sammanfaller med närmandet till USA under Lenín Morenos regering, i synnerhet efter undertecknandet

av ramavtalet om säkerhetssamarbete i april 2018 och deltagandet i kombinerade militärövningar med Southern Command, samt återgången till USAIDs utlandsbistånd. Under ledning av general Laura Richardson togs betydande steg i det militära engagemanget med undertecknandet av ett samförståndsavtal mellan USA och Ecuador den 20 juli 2023, även känt som Samarbetsplanen. Avtalet bygger på tre grundläggande pelare gällande 'nya hot': narkotikahandel, gränsöverskridande brottslighet och terrorism. Stärkt kapacitet, för vilket 3,1 miljarder dollar kommer att anslås under sju år, fokuserar på en integrerad strategi för väpnade styrkor och polisinsatser. Som Lawfare Observatory har bekräftat i en rapport, gav Biden-administrationen under 2022 och 2023 militärt stöd till Ecuador genom programmet Foreign Military Financing (FMF) för 310 miljoner dollar, vilket gör landet till den största mottagaren i regionen, till och med före Colombia.

Det är viktigt att betona att en svag stat leder till att organiserade kriminella grupper (OCG) stärks och tar kontroll över orter som Esmeraldas på nordkusten eller områden i Guayaquil, där de sedan agerar som en 'välvillig myndighet' för att vinna legitimitet och visa sin makt. På grund av kusternas geostrategiska läge och den dollariserade ekonomin har Ecuador blivit en omlokaliseringsspunkt för narkotikasmuggling och för territoriella tvister. Förutom de lokala grupperna antas mexikanska organisationer som Sinaloakartellen och Jalisco Nueva Generación samt den albanska maffian vara verksamma i Ecuador.

Daniel Noboas tillträde åtföljdes av Fenixplanen, med vilken han lovade att sätta stopp för osäkerheten i landet. Dess komponenter var strukturerade kring utplaceringen av de väpnade styrkorna på landets gator, byggandet av två megafängelser enligt Bukele-modellen, en reform av den organiska strafflagen (COIP) för att skärpa straffen, och åter tillåta militärbaser för USAs utlandsbistånd (vilket kräver en konstitutionell reform).

Även om mycket av militariseringen strukturerades av tidigare regeringar, var det Noboa som påskyndade genomförandet av den. Regeringen hade visserligen utfärdat undantagstillstånd den 8 januari, men det som utlöste de verkställande besluten var att 13 beväpnade och maskerade personer tog över TC Televisións lokaler mitt under nyhetssändning den 9 januari 2024. Regeringen reagerade med dekret 111 'som mobiliserar de väpnade styrkorna och polisen med målet att neutralisera terroristorganisationer' och förklarade att det förelåg en 'intern väpnad konflikt'.

I och med förklaringen om 'intern väpnad konflikt' och identifieringen av OCG:erna som ett terroristhot mot staten, definieras det att det måste bekämpas genom en militär strategi. Knappt en månad efter detta tillkännagivande tog Noboa emot Sydkommandots chef general Richardson i Quito den 15 februari för att ratificera två säkerhetsavtal som hade inletts med Guillermo Lasso: Överenskommelse om styrkornas status (SOFA) och ett annat för Operationer mot olaglig marin verksamhet. Det förstnämnda avtalet ger privilegier och diplomatisk immunitet till militär och civil personal från USAs försvarsdepartement och dess entreprenörer, medan det sistnämnda avtalet möjliggör övervakning, kringsegling och kombinerade militära operationer mellan den ecuadorianska marinen och USAs kustbevakning för att bekämpa narkotikahandel och gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Noboa har arbetat intensivt för att återinföra upplåtelsen av militärbaser till utländska styrkor, för vilket han har ett förslag till författningsreform i nationalförsamlingen, även om han samtidigt har lyckats få Specialrådet för Galapagos att godkänna det integrerade säkerhetsprojektet för ögruppen i december 2024, vilket skulle göra det möjligt för USA-trupper att verka på öarna, förmodligen genom en Forward Operating Location (FOL). Kontrollen över en sådant område öppnar en rad möjligheter för USAs intressen i den indo-pacifiska regionen, där USA skulle kunna etablera ett säkerhetsområde tillsammans med Australien (som också är medlem i AUKUS), Indien och Japan.

Kontinuitet i den väpnade nyliberalismen

De skadliga effekterna av militariseringen kan ses i aggressioner mot befolkningen och allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Ett statligt brott som sticker ut är försvinnandet och mordet på fyra minderåriga i december 2024 i Las Malvinas-sektorn i Guayaquil. Deras kroppar hittades i närheten av flygvapnets militärbas Taura, 40 km från platsen där de frihetsberövades. Med liknande oro kan man tala om regeringens våldsamma reaktioner på sociala krav, som särskilt under 2019 och 2022 ledde till att minst 20 demonstranter dödades.

Efter att ha blivit en viktig del i strategin för konfrontationen med Kina, och öppet för att fördjupa det så kallade kriget mot droger för att rättfärdiga USAs interventionism, är Ecuador mer än ett geografiskt centrum i världen - det är ett geopolitiskt fokus. Både

USAs regering och den privata sektorn, liksom eliterna i perifera samarbeten, försöker behålla kontrollen över detta land, som nu har ett än större strategiskt värde med tanke på med den politiska förändring som Colombia genomgår. Daniel Noboa kommer, trots det valfusk som Luisa González och Revolución Ciudadana fördömde i valet den 13 april, att fortsätta att vara en av de fyra förgrundsfigurerna för Trumperialism 2.0 i Latinamerika och Karibien, tillsammans med Javier Milei i Argentina, Santiago Peña i Paraguay och Nayib Bukele i El Salvador.

Christian Arias Barona, Nodal 250414 / ZT

Colombiansk statsvetare. Föreläsare vid Buenos Aires universitet och forskare vid Institutet för studier av Latinamerika och Karibien (IEALC). Medlem i arbetsgruppen "Armed Forces, Defence and Democracy in Latin America" vid Centro Cultural de la Cooperación Floreal Gorini.

El "Plan Ecuador", el intervencionismo estadounidense renace como el fénix

Stöd det kubanska jordbruket!

Kuba behöver bli mindre beroende av att importera livsmedel. Att utveckla det egna jordbruket är svårt då såväl maskiner, drivmedel, gödsel osv. drabbas av USAs blockad. Svensk-Kubanska Föreningen bedriver ett projekt för att bistå det kubanska jordbruket med modern utrustning, såsom redskap och reservdelar till traktorer, utrustning för mjölk- och ostproduktion, samt andra verktyg och redskap ämnade för att höja arbets- och livskvalitén för de kubanska jordbruksarbetarna.

Bidra du också till den kubanska visionen för matsuveränitet, starka lokalsamhällen, och hållbart jordbruk!

pg 23 57 15-0

Swish 123 182 37 72

Märk betalningen med CUBA SI

